

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY PO REWIZJI

WSPARCIE

DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

I SAMORZĄDÓW

Worek z pieniędzmi z KPO otwarty. Co za nami, a co jeszcze przed

Małgorzata Okularczyk-Okon
prezes zarządu
Collect
Consulting SA

Przypomnijmy, że rewizja Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) zakończyła się dla Polski pozytywnie. Komisja Europejska 1 lipca zaaprobowwała większość przedstawionych przez Polskę propozycji zmian (jak wyliczyło Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – ok. 95 proc.), natomiast 16 lipca zmiany te zaakceptowała Rada UE ds. Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN). Wprowadzone przesunięcia środków między instrumentami, modyfikacje wymogów, aktualizacja harmonogramu płatności i inne poprawki mają zapewniać sprawniejsze i efektywniejsze wydatkowanie środków.

Wśród podmiotów niecierpliwie oczekujących na zakończenie procedury rewizji były m.in. przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego. Sfinalizowanie negocjacji dotyczących KPO pozwoliło bowiem, by Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i instytucje wybrane do wspierania wdrażania KPO ogłosiły nabory w tych obszarach, w których do tej pory nie zostały uruchomione środki.

Czy wprowadzone zmiany pozwolą na nadrobienie dwóch lat opóźnień w wydatkowaniu niemalże 60 mld euro? Czy niespełna 23 miesiące, jakie pozostały do zakończenia okresu ich wydatkowania, pozwolą Polsce w pełni skorzystać z przyznanego funduszy i uczynić gospodarkę bardziej zieloną i odporną na kryzysy? Dziś na te pytania trudno jednoznacznie odpowiedzieć. Niewątpliwie odpowiedź zależy od tego, z którym konkursem mamy do czynienia.

Zakończenie rewizji KPO to dobry moment, żeby pokusić się o pierwsze podsumowania i wnioski, ale również analizę tego, co jeszcze przed nami, z czego skorzystać będą mogli przedsiębiorcy i samorządy w ramach KPO wersja 2.0. Przedstawiamy zatem przegląd zakończonych naborów, wskazując, co może być jeszcze kontynuowane, a także co KPO oferuje przedsiębiorcom i samorządom obecnie. Informujemy też o zaplanowanych, ale jeszcze nieogłoszonych konkursach.

Warto zauważyć, że liczba dostępnych konkursów oraz wielość branż, do których kierowane są dotacje, z pewnością pozwalają stwierdzić, że KPO jest już w pełni uruchomiony. Oczywiście pozostają obawy o nierozstrzygnięte konkursy i o kurczący się czas przeznaczony na realizację inwestycji i wykorzystanie środków.

Wsparcie dla przedsiębiorstw

Mimo iż pierwsze nabory finansujące działania przedsiębiorstw uruchamiane były już w 2022 r., to dopiero w 2024 r. firmy mogą rzeczywiście wybierać spośród wielu instrumentów wsparcia

Dla polskich przedsiębiorstw KPO miał być narzędziem poprawy konkurencyjności, wdrażania innowacji i ekologicznych rozwiązań i oszczędności energii. Pieniądze nie trafiają jednak do wszystkich firm, ale rozdysponowane będą w kilku obszarach.

Zacznijmy od przedstawienia tego, co KPO oferuje przedsiębiorcom obecnie, oraz jakie są zaplanowane, ale nieogłoszone jeszcze konkursy. W dalszej części przypomnimy konkursy już zakończone.

Nawet jeżeli część środków nie zostanie rozdysponowana w ramach ogłoszonych pierwotnych naborów, kolejne dodatkowe nabory z pewnością cieszyć się będą dużym zainteresowaniem. Firmy, mimo krótkiego terminu realizacji inwestycji, z pewnością będą tą grupą, która spożytkuje je najefektywniej i w najszerszym zakresie. O to, że pozostaną niewykorzystane środki, które Polska będzie musiała zwrócić – raczej nie należy się obawiać.

KONKURSY W TRAKCIE I NOWE

Lepsza gospodarka materiałowa

W pierwszej kolejności warto wspomnieć o dwóch naborach, które przeznaczane są na wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ). Pierwszy z nich został uruchomiony 25 czerwca br. przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

► **Nazwa.** Inwestycja A.2.2.1. „Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym”.

► **Dla kogo.** Dla mikro, małych i średnich firm.

► **Na co.** Wspieraniem mogą być objęte inwestycje, których efektem będzie lepsza gospodarka materiałowa, zwiększenie efektywności energetycznej oraz transformacja przedsiębiorstwa zmierzająca do eliminacji odpadów. Finansowane mogą być m.in. zakup lub zaprojektowanie nowych technologii, zakup maszyn i urządzeń bardziej przyjaznych dla środowiska, oprogramowania, patentów, licencji, know-how oraz koszty szkolenia pracowników.

W 60 proc. pożyczki, w 40 proc. dotacje

Jak informuje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR), Polska otrzyma z KPO 59,8 mld euro (czyli ok. 257,1 mld zł), w tym:

- w postaci dotacji – 25,27 mld euro (ok. 108,6 mld zł) i
- w formie preferencyjnych pożyczek – 34,54 mld euro (ok. 148,5 mld zł).

Fundusze zostaną zainwestowane m.in. w rozwój gospodarki, innowacje, środowisko, cyfryzację, edukację i zdrowie. Po rewizji KPO składa się z 57 inwestycji i 54 reform. Największa część budżetu KPO jest przeznaczona na cele klimatyczne (44,96 proc.) oraz transformację cyfrową (21,28 proc.). Rewizja dotyczyła 18 reform (12 z części grantowej i 6 z części pożyczkowej) oraz 39 inwestycji (26 z części grantowej i 13 z części pożyczkowej KPO).

Uwolnione w ramach rewizji środki z części grantowej zostaną przeznaczone na:

- 600 mln euro (ok. 2,6 mld zł) – bezpieczeństwo żywnościowe i rolnictwo 4.0 – w tym m.in. na 86 centrów dystrybucyjno-magazynowych i rynków hurtowych, wsparcie 30 małych i średnich przedsiębiorstw z sektora rolno-spożywczego oraz ponad 30 tys. rolników i rybaków modernizujących infrastrukturę i wyposażenie, na 50 projektów w obszarze edukacji o rolnictwie 4.0;
- 140 mln euro (ok. 602 mln zł) – termomodernizację budynków wielorodzinnych;
- 373,75 mln euro (ok. 1,6 mld zł) – dopłaty do zakupu/leasingu/wynajmu aut elektrycznych;
- 150 mln euro (ok. 645 mln zł) – modernizację infrastruktury szpitali powiatowych;
- 40 mln euro (ok. 172 mln zł) – zakup nowych komputerów przenośnych dla nauczycieli klas I-III;
- 127 mln euro (ok. 547 mln zł) – nowe systemy informatyczne: rozbudowę publicznego systemu informatycznego EZD oraz dodanie e-usług w ramach Urzędu Skarbowego 2.0 i wdrożenie Krajowego Systemu e-Faktur.

► **Budżet.** Wynosi 325 mln zł.

► **Wysokość wsparcia.** Minimalna wartość kosztów kwalifikalnych przedsięwzięcia wynosi 896 380 zł, a maksymalna – 4 481 900 zł. Maksymalna dotacja to 3 500 000 zł. Dofinansowanych może być 85 proc. kosztów inwestycji.

► **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór zaplanowano do 20 sierpnia 2024 r.

► **Komentarz.** Firmy, które chcą zwiększyć szanse na sukces w ubieganiu się o wsparcie, muszą zwrócić szczególną uwagę, by inwestycje przynosiły widoczne efekty w wymiarze ekonomicznym lub środowiskowym. Zgodnie z wymogami regulaminu zaplanowane inwestycje muszą przynosić wymierne korzyści w co najmniej dwóch poniższych obszarach:

- zwiększanie efektywności energetycznej w procesach produkcyjnych i operacyjnych,
- zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych,
- bardziej wydajna gospodarka materiałowa,
- zmniejszanie ilości odpadów lub ponowne ich wykorzystanie albo recykling, w tym ukierunkowanie działalności przedsiębiorstwa na zasadę zero waste,
- zmniejszanie śladu węglowego, wodnego, środowiskowego,
- optymalizacja zużycia energii,
- uniknięcie kar i opłat za wprowadzanie odpadów do środowiska,
- większe zaangażowanie pracowników w poprawę efektów działalności prośrodowiskowej,
- wprowadzenia rozwiązań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (ang. corporate social responsibility, CSR) lub rozwiązań dotyczących zasady: środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny (ang. environmental, social and governance, ESG).

Wykorzystanie odpadów jako surowców wtórnych

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) 8 sierpnia uruchomiło konkurs, w ramach którego finansowane będą projekty mające na celu rozwój technologii przyczyniających się do tworzenia rynku surowców wtórnych. Wsparcie z KPO ma ułatwić dużym przedsiębiorstwom transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

► **Nazwa.** Inwestycja A2.2.1. „Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ”.

► **Na co.** Dofinansowanie mogą otrzymać przedsięwzięcia, których celem jest opracowanie minimum jednej innowacyjnej (co najmniej w skali kraju) technologii lub rozwiązania, które przyczynią się do tworzenia rynku w zakresie wykorzystania surowców wtórnych, a rezultat opracowania zostanie wdrożony rynkowo (inaczej mówiąc: projekt zostanie skomercjalizowany). Możliwe do sfinansowania są również przedsięwzięcia wspierające rozwój technologii przyczyniających się do tworzenia rynku surowców wtórnych, których celem będzie stworzenie bardziej wydajnej gospodarki (poprzez m.in. zwiększenie ilości surowców możliwych do ponownego wykorzystania, zmniejszenie ilości surowców pierwotnych wykorzystywanych w procesach produkcyjnych, a także zmniejszenie ilości odpadów przetwarzanych na składowiska). Duże firmy we współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi będą mogły sfinansować koszty:

- prac B+R w zakresie technologii przyczyniających się do tworzenia rynku surowców wtórnych,
- prac przedwdrożeniowych i wdrożeniowych związanych z wprowadzeniem na rynek rozwiązań opracowanych w ramach przedsięwzięcia,

■ zakupu infrastruktury B+R na potrzeby opracowania technologii przyczyniających się do tworzenia rynku surowców wtórnych.

► **Dla kogo.** Konkurs ogłoszony przez NCBR jest przeznaczony dla konsorcjów dużych przedsiębiorstw i organizacji badawczych.

► **Budżet.** Opiewa na 346 mln zł.

► **Wysokość wsparcia.** Minimalna wartość dofinansowania to 10 mln zł.

► **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór ma potrwać do 31 października 2024 r.

► **Komentarz.** Potencjalni wnioskodawcy – duże firmy – przygotowując swoje projekty, powinni prześledzić zapisy kryteriów wyboru przedsięwzięć. Dość precyzyjnie wskazują one na kluczowy element, którym powinien się charakteryzować dobry projekt z szansą na uzyskanie dofinansowania w ramach tych środków z KPO. Jest to „środowiskowa efektywność przedsięwzięcia” oceniana sześcioma wskaźnikami:

- w ramach projektu opracowano i wdrożono minimum jedną technologię w zakresie wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych (większa liczba technologii plasuje projekt wyżej),
- osiągnięcie minimalnego 10-proc. poziomu wskaźnika zwiększenia zużycia surowców wtórnych,
- osiągnięcie minimalnego 10-proc. poziomu wskaźnika zmniejszenia zużycia surowców nieodnawialnych (surowców pierwotnych wykorzystywanych w procesach produkcji),
- wsparcie co najmniej jednego kluczowego procesu projektowania w zakresie recyklingu,
- wydłużenie cyklu życia minimum jednego produktu,
- osiągnięcie minimalnego 15-proc. poziomu wskaźnika zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska.

Firma, która składa wniosek, powinna skupić się na aspektach decydujących o możliwym powodzeniu projektu. To przede wszystkim innowacyjność technologii (w skali kraju, docelowo Europy czy świata) przyczyniającej się do tworzenia rynku w zakresie wykorzystania surowców wtórnych. Innowacyjność może przejawiać się wprowadzeniem nowego albo ulepszonego produktu lub usługi (innowacja produktowa) lub nowego albo ulepszonego procesu biznesowego dotyczącego działalności przedsiębiorstwa w zakresie produkcji wyrobów (innowacja procesowa). Ważne są metody i sam plan prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Kolejny aspekt to potencjał do wdrożenia wyników poprzez rozpoczęcie produkcji lub świadczenia usług na bazie uzyskanych wyników prac. KPO oferuje tutaj niezwykle ciekawy instrument, w ramach którego duże przedsiębiorstwa mogą sfinansować cały proces opracowywania technologii oraz wprowadzania nowo wypracowanych produktów na rynek poprzez realizację niezbędnych inwestycji wdrożeniowych. Ponieważ są to niejednokrotnie projekty ogromnie kosztochłonne, maksymalna kwota dofinansowania dla jednego projektu na poziomie 69,2 mln zł wydaje się adekwatna.

Inwestycje w branży HoReCa

Od 18 lipca trwa druga runda naboru wniosków w konkursie „Inwestycje w dywersyfikację działalności sektora HoReCa – oferta dla przedsiębiorców”.

► **Nazwa.** A1.2.1. „Inwestycje dla przedsiębiorstw branży HoReCa w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności”.

► **Na co.** Celem jest wsparcie przedsięwzięć MŚP mających na celu rozszerzenie lub zmianę profilu dotychczasowej działalności prowadzonej w sektorach: hotelarstwo, gastronomia (HoReCa, ang.

Hotel, Restaurant, Catering/Café), turystyka lub kultura, czyli w sektorach najbardziej dotkniętych pandemią COVID-19 w Polsce.

Beneficjent będzie mógł przeznaczyć pomoc na:

- pokrycie kosztów inwestycji w projektowanie i produkcję swoich towarów i usług, takich jak:
 - zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług,
 - roboty budowlane, w tym budowa nowych linii produkcyjnych,
 - inwestycje związane z zieloną transformacją, w szczególności zachęcające do zapobiegania powstawaniu odpadów, recyklingu/ponownego wykorzystania odpadów oraz wdrożenia rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych,
 - działania związane z wykorzystaniem technologii cyfrowych w związku z koniecznością dokonania zmian procesów, sposobu funkcjonowania przedsiębiorstwa lub wzmocnienia odporności na wypadek kolejnych kryzysów w sektorze, w którym prowadzona jest działalność oraz
- podnoszenie kwalifikacji pracowników, w tym np. na szkolenia związane z nabyciem nowych umiejętności lub przekwalifikowaniem pracowników, lub
- usługi rozwojowe na rzecz wspieranych MŚP, w tym np. opracowanie studium wykonalności, modelu biznesowego, procedur technicznych.

► **Dla kogo.** Mimo że przedsiębiorstwa z obszaru HoReCa w największym stopniu odczuły skutki pandemii, wiele z nich nie miało szans ubiegać się o dotacje w pierwszym naborze. Główną przeszkodą był warunek dopuszczający do konkursu, zgodnie z którym firma powinna w latach 2020 i 2021 odnotować spadek obrotów o co najmniej 30 proc. To stosunkowo wysoki próg. Dlatego zdecydowano się zmniejszyć wymogi dotyczące np. spadku obrotów.

O wsparcie na realizację przedsięwzięć mogą się ubiegać mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z sektorów HoReCa, turystyka lub kultura, które w roku 2020 lub 2021 odnotowały spadek obrotów w wysokości co najmniej 20 proc. w stosunku do poprzedniego roku. Wnioskodawca musi w dniu złożenia wniosku prowadzić działalność gospodarczą w sektorze HoReCa, turystyka lub kultura, a ponadto potwierdzić, że prowadził działalność na 31 grudnia 2019 r. lub najpóźniej od 20 marca 2020 r. prowadzi działalność gospodarczą w sektorze HoReCa, turystyka, kultura.

Ponadto wprowadzono inne uproszczenia, dzięki którym poszerzy się krąg przedsiębiorców, którzy mogą składać wnioski o wsparcie.

Obecnie nie trzeba już mieć przeważającego kodu PKD prowadzonej działalności w sektorach HoReCa, turystyki lub kulturze. Wystarczy, że kod PKD dotyczący tego typu działalności jest wpisany w Krajowym Rejestrze Sądowym lub w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jako dodatkowa działalność. Jednocześnie w myśl nowych przepisów przedsiębiorcy z kodem wpisanym jako przeważający, mają większe szanse na zdobycie dofinansowania (ich wnioski będą traktowane priorytetowo).

Obecnie nie ma już obowiązku przedstawiania na etapie składania wniosku dokumentów, które potwierdzają dokonanie wpisu do obowiązkowych rejestrów (ewidencji) w związku z prowadzoną działalnością (przeniesiono ten wymóg na etap przed podpisaniem umowy o udzielenie wsparcia).

Na etapie składania wniosku nie trzeba załączać już dokumentów/uprawnień/pozwoleń dotyczących realizacji przedsięwzięcia (przesłanie niezbędnych praw i pozwoleń wymagane jest już na etapie podpisania umowy).

► **Wysokość wsparcia.** Maksymalna wartość kosztów kwalifikowalnych wynosi 600 tys. zł, a maksymalna kwota wsparcia - 540 tys. zł (można otrzymać dotację w wysokości do 90 proc. kosztów kwalifikowanych). Jednocześnie z regulaminów ogłoszonych naborów wynika, że dotacja nie może być niższa niż 50 tys. zł.

► **Budżet.** Łączna pula środków w naborze to 1,2 mld zł.

► **Terminy i sposób złożenia wniosku.** Nabór potrwa do 20 sierpnia 2024 r. (do godz. 16.00). Wniosek należy złożyć wyłącznie w postaci elektronicznej w systemie Lokalnego Systemu Informatycznego (pod adresem: lsi.parp.gov.pl). Wnioski trzeba kierować do jednego z pięciu regionalnych operatorów, którzy zostali wybrani w konkursie i otworzyli nabory na wsparcie działań inwestycyjnych realizowanych przez przedsiębiorców z sektora MŚP prowadzących działalność w branży HoReCa, turystyka, kultura, dotkniętych pandemią COVID-19 w Polsce.

► **Komentarz.** Uproszczenie od 1 sierpnia br. zasad drugiego naboru oraz zaprezentowanie przez PARP listy najczęściej popełnianych błędów daje nadzieję, że budżet konkursu zostanie w pełni wykorzystany i osiągnięty zostanie zamierzony sukces: co najmniej 2500 przedsiębiorstw pozyska dotację i zrealizuje inwestycje. Przedsiębiorcy z branży HoReCa postulują, by termin naboru wydłużyć - co najmniej do końca miesiąca.

Problemem dla wielu firm może być spełnienie warunków dotyczących terminów. Przedsięwzięcie musi spełniać łącznie poniższe warunki:

- realizacja przedsięwzięcia nie może zostać rozpoczęta przed dniem ani w dniu złożenia wniosku;
- założony we wniosku okres realizacji przedsięwzięcia nie może być dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia;
- założone rozpoczęcie przedsięwzięcia zaplanowane jest nie później niż w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku o wsparcie;

Dalsza przyszłość: jedna trzecia pieniędzy czeka na konkursy

Warto spojrzeć również na to, co jeszcze przed przedsiębiorcami. Mimo że czas realizacji projektów upływa nieubłaganie (do daty granicznej 30 czerwca 2026 r. pozostało mniej niż dwa lata), konkursy są jeszcze planowane (jak powiedział nam Jan Szyszko, wiceminister funduszy i polityki regionalnej - nie wszystkie zostaną uruchomione w tym roku). Dotychczas uruchomiono 65 proc. całej alokacji. Kto liczy na granty - może się rozczarować - w przyszłości szczególną rolę odgrywać będą instrumenty pożyczkowe (obecnie w pierwszej kolejności są uruchamiane przede wszystkim nabory o charakterze grantowym). Poniżej wymieniamy nabory, które mają szansę na uruchomienie jeszcze w tym roku.

► **Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach.** Działanie B1.2.1. „Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach - inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych” skierowane jest do dużych przedsiębiorstw. NFOŚiGW będzie dysponował budżetem ponad 1,34 mld mln zł na pożyczki finansujące projekty z zakresu usprawniania procesów przemysłowych i energetycznych w celu poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia energochłonności wraz z inwestycjami w odnawialne i niskoemisyjne źródła energii w przedsiębiorstwach. Pożyczki udzielane będą w kwocie od 5 do 50 mln zł i obejmą m.in. takie działania jak:

- budowa, rozbudowa lub modernizacja istniejących instalacji przemysłowych i produkcyjnych, urządzeń przemysłowych i elektrycznych, instalacji elektroenergetycznych;
- wymiana urządzeń i instalacji wykorzystywanych w procesach przemysłowych lub procesach energetycznych;
- budowa i instalacja własnych (do zastosowań wewnętrznych) OZE w przedsiębiorstwie, w tym: turbin wiatrowych, kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, systemów geotermalnych, pomp ciepła;
- budowa magazynów energii związanych z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych;
- budowa lub modernizacja własnych (wewnętrznych) niskoemisyjnych źródeł energii, z uwzględnieniem kogeneracji;
- zwiększanie udziału niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych paliw wykorzystywanych w procesach produkcyjnych, z zachowaniem najwyższych standardów emisyjnych;
- zastępowanie nieefektywnych energetycznie źródeł ciepła wykorzystujących paliwa (stałe, ciekłe, gazowe) lub energię elektryczną źródłami nacechowanymi wyższą efektywnością energetyczną;
- termomodernizacja budynków i obiektów wykorzystywanych w procesach przemysłowych;
- wymiana instalacji lub linii technologicznych oraz działania w obszarze zmniejszenia emisji procesowych. Maksymalny okres spłaty pożyczki to 20 lat.

► **Budowa morskich farm wiatrowych.** Z harmonogramu wynika, że jeszcze w tym kwartale ruszy nabór w ramach Inwestycji C3.1.5. „Budowa morskich farm wiatrowych”, który dotyczy budowy polskich elektrowni wiatrowych na Morzu Bałtyckim. Z informacji opublikowanych na stronie Ministerstwa Aktywów Państwowych (MAP), wynika, że w ramach komponentu zostanie uruchomiony Fundusz na rzecz Morskiej Energetyki Wiatrowej, a ten instrument dla przedsiębiorców obsługiwać będzie Bank Gospodarstwa Krajowego.

Grono beneficjentów jest ograniczone. Jak informuje na swojej stronie MAP: „Zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Europejską o wsparcie będą mogły ubiegać się przedsiębiorstwa/podmioty wytwarzające lub zamierzające wytwarzać energię elektryczną z energii wiatru na morzu w morskiej farmie wiatrowej, realizujące projekty uczestniczące w fazie I budowy morskich farm wiatrowych w Polsce, poza systemem aukcyjnym (tj. projekty, które otrzymały decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przyznającą prawo do pokrycia ujemnego salda dla energii elektrycznej z morskiej farmy wiatrowej w ramach tzw. kontraktu różnicowego - stosownie do art. 16 ustawy z 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 182). Prezes URE wydał decyzje o przyznaniu wsparcia operacyjnego w postaci kontraktu różnicowego dla siedmiu projektów morskich farm wiatrowych o łącznej mocy 5 900 MW. O wsparcie będą mogły ubiegać się również projekty uczestniczące w II fazie wsparcia aukcyjnego offshore wind, z zastrzeżeniem, iż umowa o udzielenie pożyczki musi zostać zawarta pomiędzy BCK oraz deweloperem projektu, najpóźniej do 31 sierpnia 2026 r.”. Wsparcie pożyczkowe będą mogły uzyskać projekty polegające na budowie farm wiatrowych na morzu wraz z niezbędną infrastrukturą, w szczególności budowa i instalacja fundamentów, morskich turbin wiatrowych, morskich stacji transformatorowych, kabli wewnętrznych oraz kabla eksportowego, z wyłączeniem infrastruktury lądowej. Na ten nabór przeznaczono łącznie 20,5 mld zł. Finansowanie będzie odbywało się w formie pożyczek, na zasadach rynkowych. Udzielana pożyczka nie będzie stanowiła pomocy publicznej. W ocenie MAP ustanowienie funduszu instrumentów zwrotnych umożliwi finansowanie projektów budowy morskich farm wiatrowych, których harmonogramy realizacji wykraczają poza datę 30 czerwca 2026 r. (czyli okres kwalifikowalności wydatków w ramach KPO). Maksymalny udział pożyczki ze środków KPO w wartości łącznego finansowania zewnętrznego projektu nie może przekraczać 49 proc. wartości projektów.

► **Polski Fundusz Wsparcia Przetwarzania w Chmurze.** Z kolei w ramach Inwestycji C4.1.1. „Wspieranie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw dzięki wykorzystaniu technologii przetwarzania w chmurze” (budżet ponad 2,9 mld zł) uruchomiony zostanie Polski Fundusz Wsparcia Przetwarzania w Chmurze. Linia pożyczkowa umożliwi wielu przedsiębiorstwom różnej wielkości bezpośrednie finansowanie na pokrycie kosztów infrastruktury chmurowej i usług przetwarzania w chmurze, wspierając transformację cyfrową i autonomię strategiczną przedsiębiorstw w Polsce. Tu również instytucją wspierającą wdrożenie ma być BCK.

- okres realizacji przedsięwzięcia nie może wykraczać poza 31 stycznia 2026 r.

Wsparcie projektów dotyczących innowacyjnych jednostek transportowych napędzanych wodorem

W obszarze finansowania prac badawczo-rozwojowych nie sposób nie wspomnieć o trwającym od 3 czerwca br. naborze ogłoszonym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „Wodoryczna gospodarka”, choć liczba beneficjentów będzie tutaj ograniczona.

► **Nazwa.** Inwestycja B2.1.1. Wsparcie projektów dotyczących innowacyjnych jednostek transportowych napędzanych wodorem.

► **Dla kogo.** Beneficjentami mogą być: przedsiębiorcy (w rozumieniu ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców; t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 236) oraz jednostki skłasyfikowane w systemie szkolnictwa wyższego i nauki.

► **Na co.** Beneficjenci mogą sfinansować za pomocą dotacji lub dotacji z pożyczką dwa typy działań:

- projekty B+R dotyczące opracowania nowych lub modernizowanych jednostek zasilanych wodorem, zakończone minimum stworzeniem demonstracyjnego pojazdu w skali 1:1,
- projekty zwiększające moce produkcyjne (pozwalające rozwinąć produkcję innowacyjnych jednostek transportowych napędzanych wodorem, np. poprzez budowę linii technologicznej lub fabryki).
- **Budżet.** 500 mln zł.
- **Wysokość wsparcia.** Minimalna wartość kosztów kwalifikowanych to 10 mln zł. Z kolei maksymalna wysokość dotacji to 150 mln zł, a maksymalne wsparcie pożyczką uzupełniającą może sięgnąć 300 mln zł.
- **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór potrwa do 2 września br. Wnioski składa się wyłącznie w wersji elektronicznej przez generator wniosków o dofinanso-

wanie (<https://gwd.nfosigw.gov.pl>), przy użyciu podpisu elektronicznego lub profilu zaufanego.

► **Komentarz.** Jest to konkurs premiujący przełomowe i unikatowe na skalę świata rozwiązania. W tym naborze o szansie na otrzymanie dotacji decydować będzie innowacyjność rozwiązań i technologii. Dodatkowo projekty muszą charakteryzować się jak najwyższym efektem ekologicznym. Kluczowa będzie tzw. uniknięta emisja CO₂ i innych gazów cieplarnianych. Wnioskodawca musi skalkulować, o ile mniej gazów cieplarnianych wyemituje rocznie, zastępując pojazdy na paliwa konwencjonalne jednostkami transportowymi zasilanymi wodorem.

Transport intermodalny

Warto wspomnieć również o ważnym, przedłużonym ostatnio naborze w ramach KPO wspierającym sektor transportowy. To trwający od 16 maja 2024 r. konkurs prowadzony przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

► **Nazwa.** Inwestycja: E2.1.3. „Transport intermodalny” (Komponent E: Zielona, inteligentna mobilność).

► **Na co.** Nabór dotyczy finansowania budowy kluczowej dla rozwoju gospodarki infrastruktury - to jest terminali drogowo-kolejowych, zlokalizowanych na sieci TEN-T, jak również zakupów specjalistycznego zeroemisyjnego taboru do przewozów intermodalnych.

► **Dla kogo.** O wsparcie mogą się ubiegać przedsiębiorcy, w tym podmioty zajmujące się udostępnianiem taboru kolejowego przeznaczonego do wykonywania transportu intermodalnego (przewoź ładunków wykorzystujący więcej niż jeden rodzaj transportu) i podmioty zarządzające infrastrukturą kolejową zapewniającą bezpośredni dostęp do terminali intermodalnych.

► **Budżet.** Ok. 780 mln zł.

► **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór potrwa do 31 sierpnia 2024 r. Wniosek o objęcie przedsięwzięcia

PORADNIK

wsparciem wraz z załącznikami należy sporządzić i złożyć w aplikacji WOD2021 (<https://wod.cst2021.gov.pl/>).

► **Komentarz.** O szansie na pozyskanie dotacji mogą myśleć operatorzy transportu intermodalnego, którzy dzięki realizacji projektu zwiększą przewozy na rzecz innych niż drogowe gałęzi transportu, czy operatorzy terminali, którzy istotnie zwiększą ich zdolność przeładunkową. Dokumentacja aplikacyjna zapewne są już na ukończeniu, warto jednak zweryfikować, czy parametry i wskaźniki są odpowiednio czytelnie zaprezentowane, tak by eksperci oceniający nie mieli wątpliwości co do szacowanych rezultatów projektów.

Rozwój badań medycznych

Wsparcie z KPO kierowane jest też do sektora farmaceutycznego, chemicznego, wyrobów medycznych. Agencja Badań Medycznych 19 lipca rozpoczęła „Konkurs dla przedsiębiorców na realizację badań w obszarze bezpieczeństwa lekowego, innowacyjnych terapii i leków przyszłości – aktualizacja dokumentacji konkursowej”.

► **Nazwa.** Inwestycja D3.1.1. „Kompleksowy rozwój badań w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu” (Komponent D „Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia”).

► **Na co.** UWsparcie finansowe dla przedsiębiorców i konsorcjów z obszaru biomedycznego na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie bezpieczeństwa lekowego, innowacyjnych terapii i leków przyszłości.

► **Wysokość wsparcia.** Minimalna wartość dofinansowania jednego przedsięwzięcia wynosi 2 mln zł, maksymalna zaś 12 mln zł.

► **Budżet.** Pula środków przewidziana w ramach ogłoszonego naboru to 350 mln zł.

► **Termin i sposób składania wniosków.** Wnioski można składać do 19 września 2024 r.

► **Komentarz.** Z uwagi na specyfikę badań niekomercyjnych o powodzeniu procesu aplikacyjnego zwińczonego pozyskaniem dofinansowania decyduje wartość naukowa przedsięwzięcia oraz jego wpływ na poprawę zdrowia obywateli. Szanse na wsparcie mają projekty firm farmaceutycznych czy przedsiębiorców mających status centrum badawczo-rozwojowego, które w perspektywie długoterminowej mogą być zastosowane w systemie ochrony zdrowia i przyczynią się do wzmocnienia bezpieczeństwa lekowego kraju. Wyniki prowadzonych badań co do zasady mają zapewnić większą dostępność terapii dla pacjentów oraz wypracowanie innowacyjnych rozwiązań, co będzie miało pozytywny wpływ na rozwój branży biomedycznej w Polsce i zwiększenie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw.

KONKURSY W POPRZEDNICH LATACH

Trzeba też wspomnieć o naborach, które już się zakończyły (ale nie zawsze zostały rozstrzygnięte – w niektórych nie ma list laureatów). Kilka ciekawych było w 2023 r., a pierwszy ogłoszono już w 2022 r. Opisujemy je tylko bardzo ogólnie, gdyż są już zamknięte (choć niektóre w przyszłości mogą jeszcze być uruchomione). Na przykładzie tych naborów widać, że w sektorze biznesu chęć wykorzystania środków z KPO jest duża – zarówno w przypadku dużych firm, jak i mniejszych podmiotów.

► **Robotyzacja i cyfryzacja w przedsiębiorstwach.** MAP przeprowadziło do tej pory dwa nabory dla dużych przedsiębiorstw w ramach Inwestycji A 2.1.1. „Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach, Krajowy Plan Odbudowy”. Przedsiębiorstwa (w tym spółki skarbu państwa, dla których przeznaczony był jeden z dwóch naborów) mogły uzyskać wsparcie dla inwestycji związanych z robotyzacją i wdrażaniem rozwiązań cyfrowych. Budżet programu był ogromny, wynosił ogółem ponad 2 mld zł, w tym ok. 1 mld zł było przeznaczone na przedsięwzięcia pozakonkursowe dla przedsiębiorstw państwowych. Minimalna wartość pojedynczego projektu musiała przekraczać 10 mln zł, maksymalna nie mogła zaś przekroczyć 300 mln zł. Przedsiębiorcy mogli wdrażać inteligentne linie produkcyjne, stawiać inteligentne fabryki (smart factory), wykorzystywać technologie chmurowe oraz sztuczną inteligencję (AI) w procesach produkcyjnych czy też wdrażać idee Przemysłu 4.0. Współfinansowane inwestycje miały odmień oblicze polskiego gospodarki i wykreować nowe wysokospecjalistyczne cyfrowe miejsca pracy. Ale czy zdążą? Nabór konkurencyjny nie rozstrzygnięto do dziś. A jeśli w końcu przedstawiona będzie lista rankingowa, to nie wiadomo, czy firmom uda się w krótkim czasie, jaki pozostał do 2026 r., przeprowadzić te inwestycje, zwłaszcza w przypadku projektów, które obejmują transformację związaną z robotyzacją, sztuczną inteligencją lub cyfryzacją procesów i technologii w dużym zakładzie. MAP odpowiedziało nam, że wnioski złożone w ramach obu naborów w ramach inwestycji A2.1.1. „Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach” są obecnie oceniane przez Zespół Oceny Projektów. – Publikacja listy rankingowej spodziewana jest we wrześniu br. – mówi Magdalena Zielińska, naczelnik wydziału w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Funduszy Europejskich MAP. Dodała, że nie jest przewidywany kolejny nabór konkursowy w ramach tej inwestycji z uwagi na prawdopodobne wyczerpanie alokacji.

W ramach zaś naboru niekonkurencyjnego na Liście Projektów Strategicznych (LPS) w ramach inwestycji A2.1.1. „Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przed-

siębiorstwa” znajduje się 29 projektów spółek skarbu państwa takich jak ENEA, PGE, Tauron (tylko część z nich będzie realizowana). Jak wynika z informacji, którą uzyskaliśmy w MAP, planowany jest nabór dodatkowy w trybie pozakonkursowym. – Nie wszystkie znajdujące się na Liście Projektów Strategicznych firmy złożyły wnioski o objęcie wsparciem” – wyjaśniła Magdalena Zielińska.

► **Wsparcie sektora rolno-spożywczego.** W 2022 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadziła nabór wniosków w ramach Inwestycji A1.4.1. „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu.”; „Działanie: Wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury” (od 17 października do 18 listopada 2022 r.).

Mikro, małe i średnie firmy sektora rolno-przetwórczego mogły się ubiegać o dofinansowanie w wysokości 50 proc. kosztów kwalifikowanych, m.in. na:

- budowę, przebudowę, rozbudowę modernizację budynków i budowli przeznaczonych do przetwarzania, przechowywania, magazynowania, przygotowania do sprzedaży, wprowadzania do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych,
- zakup nowych maszyn i urządzeń do przetwarzania, przechowywania, magazynowania, przygotowania do sprzedaży,
- instalację paneli fotowoltaicznych, słonecznych systemów grzewczych, instalacji odzysku ciepła, pomp ciepła, kotłów i pieców na biomasę,
- zakup i instalację nowych stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

Maksymalne progi dofinansowania wynosiły w zależności od wielkości firm odpowiednio: 3 mln zł – dla mikroprzedsiębiorstwa (1-9 osób), 10 mln zł – dla małego przedsiębiorstwa (10-49 osób), 15 mln zł – dla średniego przedsiębiorstwa (50-249 osób).

Zainteresowanie było olbrzymie. Firmy sektora przetwórstwa rolno-spożywczego złożyły ponad 2 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę ponad 6,13 mld zł. Ostatecznie Agencja zawarła 634 umowy o objęciu przedsięwzięcia wsparciem o łącznej wartości ok. 1,99 mld zł. Kilkadziesiąt kolejnych umów jest jeszcze procedowanych. Niemniej jednak nie wyczerpano całego budżetu, który wynosił ponad 3 mld zł. Biorąc pod uwagę przesunięcia w ramach rewizji KPO – co najmniej 1 mld zł nie został jeszcze zagospodarowany.

► **Centra przechowalnicze.** W czerwcu 2023 r. ARiMR przeprowadziła nabór w ramach Działania 2. „Tworzenie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury”. Przeznaczony był on dla firm sektora rolno-przetwórczego. Przedsiębiorstwa mogły się starać o dotację na zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń, budowę lub adaptację pomieszczeń, zakup maszyn i środków transportu. Pieniądze nie mogły być przeznaczone na przedsięwzięcia dotyczące sprzedaży detalicznej. Inwestycje miały zapewnić dywersyfikację kanałów dystrybucji właśnie poprzez tworzenie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych, w tym rozbudowę i modernizację infrastruktury logistycznej i technologicznej służącej skupowaniu, przygotowaniu do sprzedaży i wprowadzaniu do obrotu produktów rolnych, wraz z towarzyszącym systemem aplikacji cyfrowych. Minimalna wysokość wsparcia na jedno przedsięwzięcie wynosiła 250 tys. zł, maksymalna zaś 15 mln zł dla jednego ostatecznego beneficjenta. Firmy złożyły ponad 870 wniosków, podpisano 41 umów na sfinansowanie przedsięwzięć z dofinansowaniem niemalże 356 mln zł. Zatwierdzona 16 lipca br. rewizja KPO przyniesie odczuwalne zmiany m.in. właśnie dla przedsiębiorców sektora przetwórstwa rolno-spożywczego. Jak poinformowało MFIPR, uwolnione dzięki rewizji KPO środki w części grantowej w wysokości 600 mln euro (ok. 2,6 mld zł) mają zostać przeznaczone na obszar bezpieczeństwa żywnościowego i rolnictwo 4.0 – w tym w części na dofinansowanie 86 centrów dystrybucyjno-magazynowych i rynków hurtowych, oraz na sfinansowanie kolejnych projektów firm MŚP z sektora rolno-spożywczego.

► **Szybki internet na obszarach białych plam.** Warto również wspomnieć o pieniądzach rozdzielanych wśród operatorów telekomunikacyjnych w ramach Inwestycji C1.1.1. „Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam”. Przedsiębiorcy mogli się ubiegać o dofinansowanie na budowę sieci szerokopasmowych na terenach, na których dostęp do internetu jest utrudniony.

W ramach pierwszych dwóch tur naborów wybrano do dofinansowania 168 projektów firm, a łączna kwota przyznanego dofinansowania przekroczyła 3,2 mld zł. Na listach beneficjentów znalazły się duże firmy jak Orange czy Tauron, ale także mniejsi, lokalni operatorzy. Jednak nie wszystkie wykluczone cyfrowo obszary kraju zostały pokryte wybranymi do realizacji przedsięwzięciami. Być może to skutek tego, że charakter przedsięwzięć dotyczących pokrywania białych plam w dostępie do internetu jest dość specyficzny, liczba operatorów telekomunikacyjnych zaś ograniczona. Zdarzały się przypadki, że przedsiębiorcy, mimo wygranej, nie przystąpili do podpisania umów. Dlatego ogłoszono trzeci nabór wniosków, który trwał od 6 czerwca do 6 sierpnia br. Budżet konkursu wynosił 2.1 mld zł.

► **Kultura i przemysł kreatywny.** Swoją szansę na skorzystanie ze środków KPO miały również przedsiębiorstwa działające w obszarze kultury i przemysłów kreatywnych. Niedawno, bo 15 lipca br., upłynął termin pierwszego naboru wniosków, w ramach którego podmioty mogły się ubiegać o dotację na realizację przedsięwzięć takich jak: festiwale, przeglądy, wystawy, performance’y, happeningi, instalacje artystyczne, prezentacje multimedialne, spektakle, koncerty, widowiska oraz inne formy prezentacji sztuki, konferencje i panele dyskusyjne, kursy, szkolenia, warsztaty, projekty edukacyjne czy animacje kulturowe. Budżet, który Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeznaczyło na projekty, wynosił ponad 112 mln zł. Organizacje i instytucje kultury, w tym przedsiębiorcy, mogły się ubiegać o granty finansujące do 80 proc. kosztów projektu. Złożono ponad 4600 wniosków, budżet przekroczone zaś aż trzykrotnie. Oczekiwania co do jakości projektów były wyśrubowane. Przedsięwzięcia musiały spełniać co najmniej jeden z poniższych warunków:

- być związane z podnoszeniem kompetencji cyfrowych i ekologicznych w sektorze kultury i sektorze kreatywnym,
- być realizowane albo wyłącznie w formie wirtualnej, albo jednocześnie w formie stacjonarnej i wirtualnej,
- być poświęcone architekturze, projektowaniu lub sztuce kreatywnej, aby pomóc artystom i projektantom w rozwijaniu ich umiejętności ekologicznych i cyfrowych,
- mieć na celu wspieranie współpracy oraz wymianę wiedzy i umiejętności między sektorem kultury i sektorem kreatywnym a sektorami nauki, technologii i przedsiębiorstw,
- wykorzystywać technologie przełomowe, takie jak sztuczna inteligencja, łańcuch bloków oraz internet rzeczy, w sektorze kultury i sektorze kreatywnym.

Zainteresowanie biznesowego sektora kultury i przemysłów kreatywnych, potwierdzone liczbą ostatecznie złożonych wniosków, pozwala z optymizmem patrzeć na wykorzystanie środków z KPO w tym obszarze.

Nabory dla samorządów: nawet 55 mld do wzięcia

Jednostki samorządu terytorialnego są znaczącym beneficjentem KPO. W ostatnich miesiącach uruchomiono kilka konkursów, a kolejne są zapowiadane.

Zamknięcie etapu wprowadzania zmian w KPO miało dla wielu samorządów duże znaczenie, bo umożliwiło uruchamianie kolejnych konkursów. Projekty do zgłoszenia nierzadko czekały już w szufladach. A teraz samorządom przyszedł mierzyc się z czasem. Projekty trzeba zakończyć i rozliczyć do czerwca 2026 r. Nawet jeśli założymy, że w przeprowadzanych konkursach projekty zostaną wyłonione do realizacji do końca 2024 r. i proces podpisywania umów o dofinansowanie nie będzie się przedłużał, to na realizację zostanie zaledwie kilkanaście miesięcy. Można się spodziewać, że jeśli dojdzie do kumulacji inwestycji realizowanych przez setki beneficjentów, to oczywista konsekwencją będzie wzrost cen usług i robót budowlanych. Samorządy zmuszone będą albo zwiększyć swój udział własny, albo ponownie uruchamiać postępowania przetargowe, licząc na bardziej konkurencyjne oferty wykonawców. W efekcie wykonawcy będą mieli jeszcze mniej czasu na realizację prac inwestycyjnych.

NABORY W TOKU I NOWO URUCHAMIANE DLA JST

Dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech

KPO ma ofertę dla podmiotów, które prowadzą lub zamierzają prowadzić instytucje dla dzieci do lat trzech – zarówno dla samorządów, jak i przedsiębiorców. Mowa o „Programie rozwoju instytucji nad dziećmi do lat 3 Maluch+”. Wiosną Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiło zmiany w nim, które są owocem rewizji KPO, a od 25 kwietnia – wznowiło nabór wniosków. Przy okazji zmieniło nazwę na „Aktywny Maluch”.

► **Nazwa konkursu.** Inwestycja A4.2.1. „Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce), program Aktywny Maluch” (dawniej Maluch+); wskaźnik A61G – „Tworzenie nowych miejsc w placówkach opiekuńczych (żłobki, kluby dziecięce) dla dzieci do 3 roku życia”.

► **Na co?** Na sfinansowanie stworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w żłobkach i klubach dziecięcych.

► **Dla kogo?** Wnioski mogą składać:

- JST, w których jest potrzeba rozwoju instytucji opieki dla dzieci do lat trzech, ze względu na niezaspokojone oczekiwania społeczności lokalnych,
- podmioty inne niż JST, czyli osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (w tym uczelnie i współpracujące z nimi podmioty oraz pracodawcy i współpracujące z nimi podmioty), instytucje publiczne oraz współpracujące z nimi podmioty.

Mogą być to podmioty prowadzące lub dopiero zamierzające prowadzić instytucje opieki dla dzieci w wieku do lat trzech.

► **Budżet.** Całkowity budżet programu wynosi obecnie prawie 6,5 mld zł (przed zmianą niecałe 5,5 mld zł). Jest

to łączna kwota ze środków europejskich oraz środków krajowych na współfinansowanie w ramach FERS, z tego ze środków KPO przeznaczono 2,7 mld zł (przed rewizją KPO było to 1,7 mld zł).

► **Wysokość wsparcia.** W wyniku rewizji KPO zwiększono wysokość wsparcia na tworzenie miejsc opieki dla JST. I tak:

■ wysokość dofinansowania z KPO dla JST na utworzenie jednego miejsca w żłobku lub klubie dziecięcym wynosi 57 528 zł bez VAT (przed rewizją KPO było to 35 862 zł bez VAT); przy czym wysokość dofinansowania może zostać zwiększona o wartość podatku VAT (z wyjątkiem przypadków, gdy podmiot posiada prawną możliwość odzyskania tego podatku);

■ wysokość dofinansowania dla podmiotów innych niż JST na utworzenie nowego miejsca w żłobku lub klubie dziecięcym wynosi 12 410 zł z VAT; dofinansowanie nie będzie uwzględniać wartości podatku VAT, jeśli podmiot ma prawną możliwość odzyskania tego podatku; dodatkowo dla tych podmiotów przysługuje dofinansowanie z FERS, które również wynosi 12 410 zł z VAT na nowo tworzone miejsce.

Z kolei kwota dofinansowania funkcjonowania nowo utworzonego miejsca opieki w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna wynosi miesięcznie ok. 837 zł, przy czym w okresie:

■ funkcjonowania przez 12 miesięcy – maksymalnie ok. 10 044 zł,

■ przez kolejne 24 miesiące – maksymalnie ok. 20 088 zł.

Pieniądze KPO i FERS mogą pokryć do 100 proc. wartości kosztów realizacji zadania polegającego na tworzeniu nowych miejsc opieki.

► **Termin i miejsce składania wniosków.** Nabór jest prowadzony w trybie ciągłym przez MRPiPS. Wnioski można składać do 31 grudnia 2025 r. do wojewody właściwego ze względu na położenie gminy, na terenie której prowadzona jest instytucja opieki lub planowane jest utworzenie instytucji. Składa się je odpowiednio za pośrednictwem:

■ w przypadku gmin – Systemu teleinformatycznego Rejestr Żłobków (<https://rejestrzlobkow.mpips.gov.pl>),

■ w przypadku pozostałych podmiotów – Portalu Usługowo-Informacyjnego Emp@tia (<https://empatia.mpips.gov.pl/#>).

► **Komentarz.** Jest to ciekawe rozwiązanie, które łączy środki z KPO (komponent inwestycyjny) ze środkami w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, czyli FERS, (komponent operacyjny – finansowanie działania placówek przez 36 miesięcy). Niestety w praktyce są raczej małe szanse, że wsparcie popłynie szerokim strumieniem do przedsiębiorców działających w obszarze niepublicznych placówek opieki dla najmłodszych, ponieważ w pierwszej kolejności dostępne środki kierowane będą do gmin, na terenie których na dzień składania wniosku nie funkcjonuje żadna instytucja opieki nad dziećmi do lat trzech. W dalszej kolejności będą przeznaczone dla pozostałych JST oraz innych podmiotów.

Zielona transformacja miast

Od 5 kwietnia BGK prowadzi nabór wniosków w konkursie „Pożyczki wspierające zieloną transformację miast”. Nabór ma charakter ciągły.

► **Nazwa.** Inwestycja B3.4.1 „Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast” w ramach komponentu B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”.

► **Na co?** Pożyczkę można przeznaczyć m.in. na projekty, które przyczyniają się do redukcji negatywnego oddziaływania ludzi na środowisko przyrodnicze oraz prowadzą do neutralności klimatycznej. W praktyce mogą być to bardzo różnorodne inwestycje, np. budowa ścieżki rowerowej wraz z trawnikiem w miejscu pasa jezdni, przywracanie zieleni na wybetonowanych skwerach czy placach, zakup zeroemisyjnych pojazdów transportu publicznego, wdrażanie energooszczędnych technologii oświetlenia dróg, budynków użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych. Wsparcie można uzyskać też np. na rozwój energetyki rozproszonej i obywatelskiej (w tym klastrow energii i spółdzielni energetycznych), rozwój systemów gospodarowania wodami, stworzenie monitoringu jakości powietrza w mieście, zużycia paliw, energii elektrycznej i ciepłej, gospodarki odpadami w mieście, zwiększenie terenów zieleni w miastach i powierzchni biologicznie czynnej (np. tworzenie farm i upraw miejskich), doposażenie terenów zieleni w infrastrukturę techniczną.

► **Dla kogo?** Program przeznaczony jest przede wszystkim dla JST (gmin, powiatów, województw). Ponadto o wsparcie mogą się ubiegać m.in.:

- podmioty z udziałem jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną (w tym spółki komunalne),
- związki komunalne,
- porozumienia międzygminne,
- stowarzyszenia gmin, powiatów oraz gmin i powiatów,
- spółki skarbu państwa,
- wspólnoty energetyczne (klastry energii, spółdzielnie energetyczne),
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- towarzystwa budownictwa społecznego,
- społeczne inicjatywy mieszkaniowe,
- jednostki naukowo-badawcze,
- instytucje kultury,

Beneficjenci wsparcia mogą wystąpić o wyrównanie do nowej wysokości dofinansowania

Od 6 maja 2024 r. te JST, którym w ramach rozstrzygnięć naborów ogłaszanych od 19 stycznia 2023 r. przyznano dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki ze środków KPO w wysokości obowiązującego przed tą datą limitu 35 862 zł bez VAT, mogą się ubiegać o zwiększenie tego wsparcia do nowego poziomu (czyli do 57 528 zł bez VAT na jedno miejsce opieki) oraz o zwiększenie kwoty dofinansowania na pokrycie kosztów podatku VAT (jednak nie więcej, niż wyniosły faktycznie poniesione wydatki). Wnioski o wyższe dofinansowanie gmina musi złożyć do właściwego terytorialnie wojewody – na przygotowanym przez niego wzorze. Wojewoda na podstawie zebranych informacji ocenia zasadność zwiększenia dofinansowania. Termin składania wniosków na zwiększone środki z rewizji KPO upłynie 31 grudnia 2024 r.

Gminy mogą też liczyć na szkolenia

Pracownicy gmin i planiści zaangażowani w stworzenie planów zagospodarowania przestrzennego wymaganych przez reformę będą mogli liczyć również na szkolenia, które zostaną zorganizowane dzięki środkom KPO (w ramach inwestycji A1.3.1. „Działania w zakresie przeprowadzenia szkoleń dla pracowników samorządowych i planistów zaangażowanych w opracowywanie dokumentów planistycznych”).

Nabór wniosków dla podmiotów, które prowadzić będą szkolenia, trwał od 21 czerwca do 22 lipca br. Dzięki wsparciu będzie można przeszkolić ok. 1700 osób we wszystkich 16 województwach.

- szkoły wyższe,
- podmioty spoza administracji publicznej (m.in. organizacje społeczne, pozarządowe, gospodarcze),
- państwowe osoby prawne, w tym jednostki od nich zależne,
- przedsiębiorcy prywatni realizujący inwestycję na podstawie umowy partnerstwa publiczno-prywatnego z mechanizmem wynagradzania opartym na opłacie za dostępność.

► **Budżet.** 40 mld zł.

► **Wysokość wsparcia.** Minimalna wartość wniosku to 2 mln zł, maksymalna zaś 500 mln zł. Pożyczką można sfinansować do 100 proc. kosztów kwalifikowanych projektu. Oprocentowanie (w zależności od projektu i statusu podmiotu ubiegającego się o środki) wynosi od 0 do 1 proc. (np. w przypadku projektów bez pomocy publicznej realizowanych przez samorząd jest to 0 proc.). Okres, na jaki jest udzielana pożyczka, to nawet 20 lat. Karencja w spłacie kapitału może wynosić do 24 miesięcy od daty zakończenia realizacji inwestycji. Jeśli inwestycja nie generuje przychodu i oszczędności kosztów, to BGK umorzy 5 proc. kapitału.

► **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór wniosków ma charakter otwarty i ciągły – potrwa do momentu wyczerpania środków. Wnioski należy składać w formie elektronicznej na adres e-mailowy oddziału regionalnego BGK, właściwego terytorialnie dla siedziby wnioskodawcy.

► **Komentarz.** Plusem są atrakcyjne warunki, na jakich udzielana jest pożyczka. Bardzo istotne jest też to, że można sfinansować inwestycje trwające, a nawet już zakończone, o ile ich realizacji nie rozpoczęto przed 1 lutego 2020 r. I co więcej, z otrzymanych środków można spłacić kredyt lub inne zobowiązanie zaciągnięte na realizację inwestycji. A zatem rada dla gmin: warto przejrzeć realizowanie w ostatnich latach inwestycje, by sprawdzić, czy kwalifikują się do programu. Jeśli spełnią warunki – można odzyskać pieniądze, które zostały już wydane, i sfinansować zupełnie inne, dowolne przedsięwzięcie. Wiele miast wydało np. w ostatnich latach własne środki na wdrażanie energooszczędnych technologii oświetlenia dróg, budynków użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych czy na zakup „zielonego taboru” itp. Teraz mogą je odzyskać, a następnie całkowicie legalnie przeznaczyć na nowe inwestycje (choćby na budowę dróg lokalnych) albo spłatę komercyjnego kredytu (jeśli taki zaciągnęły).

Niewątpliwie mankamentem jest natomiast to, że minimalna wartość wniosku to 2 mln zł, co dyskwalifikuje niewielkie projekty. Jednak na to akurat jest rada: inwestycje można pakietować, czyli jednym wnioskiem objąć kilka różnych projektów, a BGK będzie mógł wyodrębnić osobne umowy na poszczególne inwestycje.

Planowanie przestrzenne

Od 21 maja Ministerstwo Rozwoju i Technologii prowadzi nabór wniosków na opracowanie planów ogólnych i inne działania związane z reformą planowania i zagospodarowania przestrzennego. Środki dla gmin w wysokości ponad 868 mln zł zostaną podzielone według specjalnego algorytmu.

► **Nazwa.** Inwestycja A1.3.1. „Działania w zakresie wdrożenia reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminie poprzez przygotowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy, gminnego programu rewitalizacji oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego”.

► **Na co.** Dofinansowanie jest przeznaczone na sfinansowanie przyjęcia przygotowanych zgodnie ze znowelizowaną ustawą z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130); planów ogólnych, gminnych programów rewitalizacji, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Refundowane będą m.in. wydatki związane z opracowaniem poszczególnych dokumentów planistycznych. Przy czym za kwalifikowane uznaje się wydatki niezbędne do realizacji przedsięwzięcia, w tym dotyczące:

- opracowania planu ogólnego, gminnego programu rewitalizacji, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- opracowań takich, jak ekspertyzy, analizy, dokumentacji technicznej itp.,

■ wydatków związanych z prowadzeniem przez gminy własnego biura planowania przestrzennego, w tym z wynagrodzeniami dla pracowników tego biura.

► **Dla kogo.** Wnioski mogą składać wszystkie gminy.

► **Budżet.** Łączna kwota środków przeznaczonych na wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminach wynosi 868 118 000 zł.

► **Wysokość wsparcia.** Pomoc ma formę dotacji. Maksymalna pula, o jaką będzie mogła się ubiegać gmina, została z góry określona – MRiT wyliczyło ją według specjalnego algorytmu. Uwzględnia on m.in. liczbę ludności, całkowitą powierzchnię gminy, powierzchnię położonych na jej terenie lasów (według stanu tych parametrów na 31 grudnia 2022 r.). Na największe kwoty mogą liczyć największe miasta, np. miasto stołeczne Warszawa, która liczy ok. 1,87 mln mieszkańców, ma powierzchnię ok. 51 tys. ha i ok. 7,7 tys. ha lasów, na sporządzenie planu ogólnego może dostać maksymalnie 1,69 mln zł, Gdańsk (486 tys. mieszkańców, niecałe 27 tys. ha powierzchni, w tym 4,5 tys. ha lasów) – 887 tys. zł, Wrocław (674 tys. mieszkańców, 29 tys. ha powierzchni, w tym niecałe 2,3 tys. ha lasów) – nieco ponad 1 mln zł.

Z kolei np. Giżycko, które ma 27 596 mieszkańców, powierzchnię 1327 ha, w tym 97 ha lasów, maksymalnie może otrzymać 228,2 tys. zł. Podobnie Kobyłka: liczy 27 998 mieszkańców, ma powierzchnię 1964 ha, prawie 377 ha lasów w swoich granicach, otrzyma więc maksymalnie ok. 231 tys. zł. Natomiast gmina wiejska Giżycko, która mieszkańców ma trzy razy mniej (869), ale za to prawie 22 razy większą niż samo miasto powierzchnię (29,7 tys. ha) oraz 4,8 tys. ha lasów – według wyliczenia z użyciem algorytmu otrzyma niecałe 50 tys. zł więcej (maksymalnie 276,9 tys. zł).

► **Termin i sposób składania wniosków.** Nabór potrwa do 31 maja 2026 r. lub do wyczerpania środków. Organizuje go i ocenia wnioski minister rozwoju i technologii. Wniosek trzeba złożyć za pośrednictwem specjalnego formularza w aplikacji WOD2021 (<https://wod.cst2021.gov.pl>). Zgodnie z regulaminem naboru ocena co do zasady ma być przeprowadzona do 60 dni od złożenia wniosku. Jedynie w uzasadnionych przypadkach termin może zostać wydłużony (nie dłużej jednak niż do 90 dni).

NABORY PLANOWANE

Jeszcze w tym roku – jak zapowiada wiceminister Jan Szyszko – uruchomionych będzie kilka kolejnych konkursów dla samorządów. Nie znamy jeszcze wszystkich wytycznych konkursowych i szczegółowych zapisów regulaminów. Warto jednak już teraz przejrzeć podstawowe informacje i ewentualnie zrewidować planowane projekty. Wcześniejsze przemyslenie założeń i koncepcji inwestycji pozwoli uniknąć spiętrzenia prac i zwiększy szanse na pozyskanie dofinansowania. W momencie uruchomienia poszczególnych konkursów gminy będą mogły skoncentrować uwagę wyłącznie na sporządzaniu dokumentacji aplikacyjnej i kompletowaniu załączników.

Zrównoważona gospodarka wodna na obszarach wiejskich

KPO wspiera działania związane z wodą na obszarach wiejskich. Już za kilka dni otworzy się pierwsze okienko dla inwestycji w zrównoważoną gospodarkę wodną. Konkurs w ramach inwestycji: B3.3.1. „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich” w tzw. obszarze B, który jest przeznaczony dla mniejszych samorządów. Zgodnie z dokumentem ze stycznia 2024 r. pt. „Informacja na temat systemu wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich KPOiZO” ostatecznymi odbiorcami wsparcia w tym obszarze będą samorządy gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich i ich związki, które realizują inwestycje na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich.

Samorządy będą mogły sfinansować przedsięwzięcia związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz niewielkich urządzeń wodnych (w szczególności ograniczających odpływ

PORADNIK

wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania). Celem tego typu inwestycji ma być rozwój ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich, na terenach rolniczych. Możliwa będzie również realizacja inwestycji na wiejskich terenach zurbanizowanych, ale pod warunkiem że inwestycje te oprócz gromadzenia wody będą też wywierały pozytywny wpływ na grunty rolne lub leśne.

W tym miejscu warto przywołać, jakie przedsięwzięcia w ramach KPO są zaliczane do małej retencji. Są to inwestycje dotyczące: urządzeń melioracji wodnych, zbiorników retencyjnych o pojemności zbiornika do 500 tys. m sześć., a w przypadku zbiorników kopanych o pojemności zbiornika do 50 tys. m sześć. oraz urządzeń piętrzących na ciekach wodnych o szerokości koryta cieku do 5 m oraz piętrzeń o wysokości piętrzenia nieprzekraczającej 3 m i umożliwiających migrację ryb.

Katalog kosztów kwalifikowanych w ramach tzw. wiązki B.3.3.1 jest szeroki i poza tymi związanymi stricte z budową czy modernizacją urządzeń wodnych obejmuje koszty zastosowania rozwiązań opartych na przyrodzie czy koszty ogólne, tj. uzyskania pozwoleń, zgód oraz nadzór inwestorski. Warto zauważyć, że wyłączone z dofinansowania będą budowa lub modernizacja dużych urządzeń piętrzących i elektrowni wodnych oraz przedsięwzięcia niespełniające zasad DNSH (ang. Do No Significant Harm – Nie czyni poważnych szkód), czyli kluczowych zasad Unii Europejskiej dotyczących niewspierania inwestycji i działalności, które powodują znaczące szkody w środowisku.

Jeżeli w otwieranym naborze znane już kryteria wyboru przedsięwzięć nie zostaną istotnie zmienione, to największe szanse na wsparcie z KPO będą miały projekty wykorzystujące rozwiązania oparte na przyrodzie NBS (ang. nature based solutions – rozwiązania oparte na naturze). W szczególności projekty te mogą polegać na:

- przywracaniu naturalnych cech krajobrazu i bioróżnorodności,
- utrzymaniu cech krajobrazu, w tym tworzeniu terenów podmokłych, dzikiej roślinności między polami a zbiornikami i ciekami wodnymi,
- budowie drewnianych umocnień brzegów z kłód,
- umocnieniu dna w formie sztucznych bystrzy imitujących naturalne odcinki przełomowe,
- umocnieniu brzegów przez nasadzenia drzew,
- przebudowie betonowych progów przegradzających rzekę na kamienne bystrza,
- przywracaniu łączności starorzeczy z korytem głównym,
- tworzeniu międz stródpolnych przy ciekach,
- tworzeniu zielono-błękitnej infrastruktury na terenach zabudowanych (np. stawy retencyjne, rowy bio-retencyjne).

► **Budżet.** Prawie 1,3 mld zł.

► **Sposób składania wniosków.** Wnioski będzie przyjmować ARIMR.

► **Komentarz.** Jak zwiększyć szanse na pozyskanie pieniędzy? Jeżeli ujęte we wnioskach o dofinansowanie w ramach KPO inwestycje gmin wiejskich i miejsko-wiejskich będą obejmowały wyłącznie przywołane rozwiązania oparte na naturalnych procesach ekosystemowych, to otrzymają maksymalną liczbę punktów, czyli 30. Jeżeli projekty będą uwzględniać rozwiązania oparte na przyrodzie i rozwiązania techniczne, to samorzady mogą liczyć tylko na 5 pkt, projekty bazujące wyłącznie na rozwiązaniach technicznych otrzymują zaś o pkt. Łatwo więc przewidzieć, że to od tego kryterium premiującego de facto będzie zależeć, czy dany projekt gminy ma realne szanse za uzyskanie dotacji w ramach KPO. Premiowane będą również zadania realizowane w powiatach, gdzie udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogółem powiatu wynosi więcej niż 50 proc. oraz inwestycje wpisane do Planu wieloletniego lokalnego partnerstwa wodnego. Punktowana będzie również przynależność gminy do lokalnego partnerstwa wodnego.

Być może jest jeszcze czas, żeby zmienić projektowane sposoby melioracji i zastąpić rozwiązania techniczne tymi opartymi na przyrodzie, tak by nie zaprzepaścić szansy uzyskania grantu pokrywającego 100 proc. kosztów inwestycji netto (VAT nie może być finansowany).

Gospodarka wodno-ściekowa

Drugi z naborów z obszaru środowiskowego, którego uruchomienie jest planowane w okresie wakacyjnym, dotyczy inwestycji B3.1.1. „Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich”. JST i ich związki międzygminne czy spółki prawa handlowego powołane przez gminy będą mogły sfinansować inwestycje polegające na budowie, rozbudowie lub modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków na terenach wiejskich, znajdujących się poza aglomeracjami. Można będzie również sfinansować infrastrukturę wykorzystującą rozwiązania cyfrowe, takie jak np. montaż czy wymiana wodomierzy na urządzenia pozwalające na zdalne odczyty, tworzenie systemów teleinformatycznych do zarządzania gospodarką wodno-kanalizacyjną czy też zastosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie. Dotowane z KPO będą mogły być inwestycje realizowane na obszarach należących do gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców.

Posiłkując się kryteriami wyboru przedsięwzięć w ramach inwestycji B3.1.1. „Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności” w wersji z marca 2023 r., można wnioskować, że największe szan-

TRZY PYTANIA DO...

Nie uruchomimy wszystkich środków z KPO w tym roku

JAN SZYSZKO

sekretarz stanu
w Ministerstwie Funduszy
i Polityki Regionalnej

W ostatnim czasie rozpoczęto wiele konkursów na granty i pożyczki z KPO. Czy to oznacza, że wszystkie środki z KPO będą uruchomione w tym roku?

Do tej pory uruchomiliśmy już nabory w ramach 38 inwestycji KPO, a przypomnijmy, że KPO po rewizji składa się z 57 inwestycji. Łącznie rozpoczęte nabory obejmują już ok. 65 proc. alokacji całego KPO. W tym w części grantowej rozpisane już konkursy dotyczą 80 proc. alokacji, a w części pożyczkowej – 42 proc. alokacji.

Rzeczywiście można mieć w ostatnim czasie wrażenie zalewu konkursów, ale jest to zabieg zamierzony, by w przyszłości przepływ środków z funduszy był bardziej płynny. Musieliśmy zwiększyć poziom kontraktacji z funduszy europejskich na ten rok, aby nadrobić zaległości i jak największą część funduszy uruchomić już teraz i nie doprowadzić do sytuacji, w której w 2026 r. mielibyśmy kumulację tradycyjnych funduszy europejskich i jednocześnie rozchulane KPO w kulminacyjnym momencie. Rodziłoby to ryzyko, że po raz pierwszy w historii RP byłoby więcej pieniędzy z funduszy unijnych niż potrzeb inwestycyjnych w kraju. Dlatego także w najbliższym czasie planujemy kolejne konkursy. Nie uruchomimy jednak wszystkich środków z KPO w tym roku. Obecnie skupiamy się głównie na naborach dla samorządów, gdyż one potrzebują więcej czasu, aby się przygotować do zainwestowania pieniędzy.

se na dofinansowanie projektów będą miały gminy, które mają najniższe wskaźniki zwodociągowania (określane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie danych GUS), oraz gminy, w których diagnozowano tzw. wysokie bariery rozwoju. W projektach samorządowych kluczowa zatem będzie:

- długość wybudowanej sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej (liczona w kilometrach),
- liczba nowych przyłączy wodociągowych/kanalizacyjnych (gdzie wykonanie powyżej 40 przyłączy przypadających na 1 km sieci da maksymalną liczbę 5 pkt).

Dodatkową punktację przewidziano dla gmin, które leżą w powiatach, w których stopa bezrobocia wynosi powyżej średniej wartości bezrobocia rejestrowego w kraju ogółem, oraz dla gmin, na terenie których istniały państwowe gospodarstwa rolne.

► **Budżet.** 911 mln zł.

► **Komentarz.** Możliwość sfinansowania niemal 100 proc. wartości tak potrzebnych inwestycji (niestety – również bez VAT), które niwelują braki infrastrukturalne i są odpowiedzią na potrzeby bytowe mieszkańców gmin wiejskich, leży w zasięgu samorządów. Trzeba jednak pamiętać, że to jeden z najbardziej wyczerpanych konkursów, który mimo potężnego budżetu nie wystarczy na realizację wszystkich przygotowywanych projektów.

Ciepłownictwo

Naborem adresowanym do samorządów (choć już nie tych najmniejszych) jest też planowany konkurs w ramach wiązki inwestycji B1.1.1. „Inwestycje w źródła ciepła w systemach ciepłowniczych”.

Wnioski będą mogły składać samorzady, spółki, których właścicielami są samorzady, bądź spółki realizujące cele publiczne, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele komunalno-bytowe.

Można będzie skorzystać z 50 proc. dotacji na inwestycje polegające na zastosowaniu instalacji niskoemisyjnych i OZE. Wpierane będą instalacje wykorzystujące do produkcji ciepła energię ze źródeł odnawialnych, paliwa gazowe oraz inne, pozwalające na zastępowanie paliwa węglowego w ciepłownictwie systemowym.

► **Budżet.** NFOŚiGW będzie miał do podziału ok. 1,3 mld zł.

► **Komentarz.** Niestety szczegóły dotyczące tego naboru nie są jeszcze znane, ale samorzady wskazówek mogą szukać we wdrażanym w ubiegłych latach programie priorytetowym NFOŚiGW „Ciepłownictwo powiatowe”.

Opieka zdrowotna

Z zapowiedzi wynika, że jeszcze w tym roku będzie uruchomiony długo zapowiadany nabór z obszaru opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia z komponentu D1.2.1 „Rozwój opieki długoterminowej poprzez modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych na poziomie powiatowym”.

Powiaty musiały czekać bardzo długo na zaanonsowanie tego konkursu, ponieważ w ramach rewizji KPO rząd zabiegał o przeniesienie inwestycji dotyczących rozwoju opieki długoterminowej i opieki geriatrycznej w szpitalach powiatowych z komponentu pożyczkowego do części dotacyjnej KPO.

► **Budżet.** Szpitale powiatowe będą mogły wykorzystać ok. 645 mln zł na wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych infrastruktury, przebudowę, remont oraz zakup sprzętu i doposażenie w nowoczesne urządzenia i wyro-

Jakie konkursy będą uruchomione dla JST w najbliższym czasie?

Uruchomiliśmy już dziewięć samorządowych konkursów, a kolejnych pięć rozpocznie się za moment. W najbliższym czasie powinny zostać uruchomione m.in. nabory wniosków w konkursie „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół” z budżetem niemal 1,3 mld zł, w ramach którego samorzady będą mogły pozyskać pieniądze na remonty szkół. Rozpocznie się też w sierpniu 2024 r. nabór na inwestycje w źródła ciepła w systemach ciepłowniczych. Wystartuje także konkurs na „Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich”. Są to pieniądze na kanalizację, wodociągi, które, co istotne, będą dostępne w całym kraju we wszystkich 16 województwach. Rozpoczęcie przyjmowania wniosków planowane jest 30 września 2024 r. Dodatkowo jeszcze w III kwartale br. Ministerstwo Zdrowia uruchomi nabór, który z mojego punktu widzenia jest bardzo ważny – na remonty w szpitalach powiatowych.

Jaka będzie łączna pula pieniędzy dostępna dla samorządów i dla przedsiębiorców we wszystkich naborach z KPO?

Jeśli chodzi o KPO, to ich specyfiką jest to, że nie ma tutaj z góry określonych środków przypisanych ściśle do określonych grup beneficjentów. Możemy jedynie wskazać, jaka jest pula pieniędzy w konkursach, w których mogą startować samorzady.

Łącznie dla samorządów w KPO przeznaczono jest prawie 13 mld euro, czyli ponad 55 mld zł. Przedsiębiorcy mają do dyspozycji 30,5 mld euro, czyli ponad 130 mld zł.

📧 Rozmawiała Joanna Pieńczykowska

by medyczne, w tym na tworzenie miejsc opieki długoterminowej i geriatrycznej.

► **Komentarz.** Ostatnie szczegóły konkursu są uzgadniane jeszcze w Ministerstwie Zdrowia, ale biorąc pod uwagę, że w ostatnich kilku dniach uruchomiono w ramach KPO aż dwa inne nabory z obszaru zdrowia, raczej nie należy się obawiać jakichś istotnych opóźnień.

ZAKOŃCZONE KONKURSY DLA MIAST I GMIN

Przypomnijmy również kilka ważnych konkursów, w których nabory już się zakończyły.

► **Pozamiejski transport zbiorowy.** JST oraz podmioty organizujące pozamiejskie przewozy autobusowe mogły ubiegać się o dotację w konkursie „E1.1.2 Zero- i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy)” w kompetencji E: „Zielona, inteligentna mobilność”. Wsparcie było przeznaczone na realizację przedsięwzięć obejmujących zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego (elektrycznego, wodorowego) lub niskoemisyjnego taboru autobusowego (zasilanego paliwami alternatywnymi – CNG, LPG, LNG), wraz z niezbędną infrastrukturą ładowania bądź tankowania, w tym taboru zasilanego olejem napędowym (diesel), przy czym norma nie może być niższa niż EURO VI) oraz hybryd HEV/MHEV i plug-in (PHEV). Zakupione dzięki dotacjom pojazdy muszą być przeznaczone do obsługi nowo utworzonych pozamiejskich linii autobusowych albo powinny zastąpić tabor autobusowy na dotychczas funkcjonujących pozamiejskich liniach autobusowych zagrożonych likwidacją (ze względu na przestarzały tabor i/lub deficytowość linii). Regulamin nie pozwalał na dofinansowanie transportu na terenie miast. Kwalifikowalne przedsięwzięcie mogły się zacząć nie wcześniej niż 1 lutego 2020 r. i zakończyć nie później niż 31 sierpnia 2026 r. W pierwszym naborze, który Centrum Unijnych Projektów Transportowych rozstrzygnęło 14 marca 2024 r., do dofinansowania zakwalifikowane zostały wnioski 26 jednostek samorządu terytorialnego i ich związków (np. powiat garwoliński otrzymał 27 mld zł na zakup autobusów niskoemisyjnych do realizacji zadań z zakresu publicznego transportu zbiorowego). Łącznie złożone wnioski dotyczyły zakupu 207 nisko- i zeroemisyjnych autobusów. Tymczasem w celu realizacji kamienia milowego zapisanego w KPO niezbędny jest zakup 579 pojazdów. Dlatego zdecydowano się przeprowadzić drugi nabór, w którym do rozdysponowania pomiędzy operatorów linii autobusowych i samorządowych organizatorów publicznego transportu zbiorowego przeznaczono ponad 1,4 mld zł. Wnioski można było składać od 13 maja do 14 czerwca 2024 r. Uprawnieni do ich składania byli organizatorzy publicznego transportu zbiorowego, m.in. gminy, powiaty, województwa, związki międzygminne, związki powiatów, związki powiatowo-gminne, operatorzy publicznego transportu zbiorowego. Nie ma jeszcze wyników konkursu (wnioski rozpatruje CUPT).

► **Zeroemisyjne tramwaje.** Od 3 czerwca do 7 lipca 2024 r. organizatorzy oraz operatorzy publicznego transportu zbiorowego mogli składać wnioski o wsparcie zakupu nowego taboru tramwajowego. Tabor powinien być przystosowany również do przewozu osób z niepełnościami oraz o ograniczonej zdolności ruchowej. Kwota przeznaczona na wsparcie przedsięwzięć w ramach konkursu wynosiła 866 mln zł.

📧

Współpraca JP